

Protokoll fört vid pleniföredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Närvarande
KS, AH, MP, CG, IZ, AZ, JJ

Frånvarande

Justerat
OmedelbartOrdförande
Lantråd
Katrín SjögrenFöredragande
Minister
Ingrid ZettermanProtokollförelse
Rättssakkunnig
Rasmus Lindqvist

Nr 19Landskapsregeringens demokratistrategi 2025-2031 och
Åtgärdsprogram (2025-2027) för landskapsregeringens
demokratistrategi**ÅLR 2024/2865****ÅLR 2024/8198**

392 Rk1a

BeslutLandskapsregeringen beslöt fastställa demokratistrategin och tillhörande åtgärdsprogram
samt tillställa lagtinget meddelande i enlighet med **bilaga 1**.

Till Ålands lagting

Vår demokrati – landskapsregeringens demokratistrategi för 2025 - 2031

Demokratin tillhör alla i samhället – det är vår demokrati. Vi behöver därför värna och fortsätta utveckla den åländska demokratin tillsammans. Demokratistrategin fastställer landskapsregeringens målsättningar för demokratiutvecklingen på längre sikt. Strategin kompletteras av åtgärdsprogram som är specifika för respektive mandatperiod.

Demokratistrategin fokuserar på landskapsregeringens åtgärder men har relevans för hela det åländska samhället. Varje person och organisation kan genom strategin uppmuntras att fråga sig – vad gör vi för att främja vårt demokratiska samhälle?

Landskapsregeringen översänder härmed landskapsregeringens demokratistrategi för 2025 – 2031 med åtgärdsplan för 2025 – 2027.

Mariehamn den 28 november 2024

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Ingrid Zetterman

Bilagor:

- Vår demokrati – landskapsregeringens demokratistrategi för 2025 – 2031
- Åtgärdsprogram (2025 – 2027) för landskapsregeringens demokratistrategi

Innehållsförteckning

1 Bakgrund	2
2 Utmaningar och målsättningar	3

1 Bakgrund

Landskapsregeringen tillsatte den 23 januari 2024 en permanent arbetsgrupp för demokratiutveckling. Arbetsgruppen har till övergripande uppdrag att koordinera landskapsregeringens demokratiutvecklingsprojekt. Ett av arbetsgruppens första uppdrag har varit att bereda en demokratistrategi. Strategin har varit på remissrunda i det åländska samhället under våren och sommaren 2024.

Syftet med demokratistrategin är att värna demokratiutvecklingen på Åland på längre sikt genom ett målinriktat och kontinuerligt arbete som sträcker sig över flera mandatperioder. Avsikten är att landskapsregeringen ska anta demokratistrategier som sträcker sig över två mandatperioder åt gången. Utgående från strategiernas målsättningar ska landskapsregeringens demokratiutvecklande åtgärder fastställas i åtgärdsplaner som är specifika för respektive mandatperiod.

Den tilltänkta långsiktiga processen för demokratiutvecklingsarbetet ser ut enligt följande:

1. Demokratistrategin

- Allmänna målsättningar för en längre tidsperiod (två mandatperioder).

2. Åtgärdsprogram för respektive mandatperiod

- Respektive landskapsregering fastställer sina prioriterade demokratiutvecklingsområden i ett åtgärdsprogram för respektive mandatperiod.

3. Uppföljningsrapporter för respektive mandatperiod

- I samband med att en regeringsperiod har avslutats tas en uppföljningsrapport fram som fungerar som bakgrundsunderlag för följande åtgärdsprogram.

Demokratistrategin för perioden 2025 – 2031 är landskapsregeringens första demokratistrategi. Demokratistrategin kompletterar lagstiftningen, utvecklings- och hållbarhetsagendans målsättningar samt landskapsregeringens övriga program och redogörelser.

2 Utmaningar och målsättningar

De demokratiska strukturerna är huvudsakligen starka och välfungerande på Åland, vilket inte minst Ålands självstyrelse bidrar till. Det finns dock utmaningar som behöver hanteras genom målmedvetet arbete för att utmaningarna inte ska utvecklas till stora problem. Utmaningarna finns främst rörande variationen i ålänningarnas demokratiska deltagande. Vissa deltar mycket aktivt medan andra, för många, deltar väldigt lite eller inte alls. På sikt kan det här riskera att urholka samhällstilliten, demokratins legitimitet och människornas syn på demokratin.

I demokratistrategin identifieras särskilt följande utmaningar för den åländska demokratin:

1. ett relativt lågt valdeltagande både generellt och särskilt bland unga, inflyttade och män,
2. underrepresentation av kvinnor och unga bland kandidater och förtroendevalda
3. ett lägre politiskt intresse än i Finland och Sverige samt ett lågt förtroende för politiska institutioner,
4. generellt saknas det tillräckliga stödfunktioner för att inkludera personer med olika bakgrund,
5. socioekonomisk utsatthet och dess samband med demokratiskt deltagande,
6. en hög andel som uppger att de har personliga eller närstående med erfarenheter av någon form av korruption samt
7. tendenser av fler sociala bubblor och ett utmanande av demokratin globalt genom bland annat spridning av desinformation.

I demokratistrategin ställer landskapsregeringen upp följande huvudmålsättningar:

1. Demokratin ska vara levande och kännetecknas av delaktighet
2. Demokratin ska intressera och engagera
3. Demokratin ska vara välfungerande och uthållig
4. De demokratiska institutionerna ska vara öppna, transparenta och förtroendeingivande
5. Det demokratiska samtalet ska vara livligt men tryggt
6. Det demokratiska samhället ska vara jämställt, jämlikt och fritt från diskriminering

Huvudmålsättningarna kompletteras av delmål och indikator, vilka framgår av strategin.